

## דף לט.

עין משפט ג.

ח"מ סימן צה פעי ב

ב. ג. טענו ענבים העומדים ליבצר או תבואה יבשה העומדת ליקצר, והודה במקצתן וכפר במקצתן, הרי זה נשבע עליהם כשאר המטלטלין<sup>ז</sup>, והוא שאינם צריכים לקרקע, שכל העומד ליבצר הרי הוא כבצור דמי לענין כפירה והודאה<sup>ק</sup>, אבל אם היו צריכים לקרקע הרי הם כקרקע לכל דבר.

הגה: י"א דהמדובר שתבעו מעות<sup>ר</sup> של הענבים או של התבואה ואין כאן הילך, דאם תבעו הענבים או התבואה עצמה והודה במקצת אפי' עומדת להבצר וליקצר הוי הילך ונפטר משבועה. ויש חולקים וסוברים שאם תבעו מעות ענבים אפי' צריכים לקרקע<sup>ש</sup> נקרא שתבעו מטלטלין ונשבעים עליהם. וכאן המדובר שתבעו דוקא ענבים או תבואה, ומה שלא הוי הילך בעומדים להבצר ולהקצר כיון שמודה בקצתן שבצורן ואכלן.

צ. משנה שבועות מ"ב ע"ב וכו' יוסי בר חנינא שם בדף מ"ג ע"א ורמב"ם בפ"ה מטוען הלכה ד', וכתב ה"ה שפסק הרמב"ם כר"מ במשנה דכל העומד לגדור כגדור דמי בכתובות נ"א, וכן כתבו התוס' בשם ר"ח בשבועות מ"ג ע"א ד"ה כבצורות, ומשום שפסקינן בפ' הכונס נ"ט ע"ב כרבי שמעון דאכלה פירות גמורים משלמת פירות גמורים. אבל הש"ך בס"ק ט' כתב שנראה לו עיקר דאינו נשבע גם על פירות העומדות ליבצר דדין קרקע יש להם.

ק. ה"ה לענין קנין כדלקמן בסי' קצ"ג, אבל לענין שומרים אין להם דין מטלטלין כמבואר בסי' ש"א סעיף ה'. ועיין בביאורים ס"ק א' דבשומרים אפי' טענת מודה במקצת פטור דהוי כקרקע, והש"ך הכריע דלכל מילי דינם כקרקע רק לענין בעל חוב הוי כמטלטלי כיון דלא סמכא דעתיה. ולענין מתנות שכיב מרע עיין בסי' רנ"ז סעיף ב'.

ר. ר"ן בפ' שבועת הדיינים וביאר הטעם שם מכיון שעיקר הפקדון הוא במחובר לקרקע אע"פ שאח"כ בצרן הנפקד הוי כתובע קרקע.

ובנתיבות ס"ק ג' הוסיף אפי' אכלן מ"מ מסתעף ממקרקעי והוי כקרקע.

ש. ר"ן שם בשם הרשב"א וירושלמי. ובסמ"ע ס"ק י"ג כתב פי' בכל ענין אפי' היו צריכים לקרקע והש"ך כתב דהעיקר כהיש חולקין. וסוברים היש חולקין כיון שעכשיו היא תביעת ממון הוי כמטלטלין, רק שמדובר שיש חמש בצורות וחמש טעונות והודה בבצורות דלא הוי הילך כי הוא כבר בצרן, ופטור משום דהוי כפירת קרקע, נתיבות ס"ק ד'.

עין משפט ה.

יו"ד סימן רסז סעיף פה

סה. עז. גר שמת ואין לו יורשים והיו לו עבדים, הגדולים זכו בעצמן והרי הם בני חורין<sup>ה</sup>, והקטנים אין להם יד<sup>א</sup> לזכות בעצמן וכל הקודם זכה בהם.

הגה: ואם לא זכה בהם אדם אחר עד שגדלו אין להם תקנה<sup>ב</sup>.

ח"מ סימן ערה סעיף כט

כט. כד. גר שמת ובזבזו ישראל נכסיו, והיו בהם עבדים גדולים הרי קנו עצמם<sup>ג</sup> בני חורין, והקטנים כל המחזיק זכה בהם.

## דף לט:

עין משפט א.

יו"ד סימן רסז סעיף מב

מב. נא. אמר לו אחד מהלשונות האלו בעל פה<sup>ד</sup>, אינו כלום.

עין משפט ג.ד.

יו"ד סימן רסז סעיף כו

כו. לג. העבד קונה את עצמו בכסף או בראשי אברים או בשטר, כיצד קונה את עצמו בכסף, כגון שנתן אחד לרבו כסף ואמר לו ע"מ שיצא עבדך בו לחירות, כיון שקיבל הרב הכסף או שוה כסף יצא לחירות

ת. מבריתא בקידושין דף כ"ג ע"א וגיטין ל"ט ע"א, וכמ"ד הלכה כאבא שאול.

א. עיין תוס' בגיטין שם ד"ה קטנים.

ב. דבמיתת הגר לא פקע איסורא מהם כן גם כשגודלים, הגם שפקע מהם הממון כי זכו בעצמן, מ"מ איסורא מהם לא פקע דעכשיו אין מיתת האדון שיפקיע האיסור, כ"כ הרמ"ה בטור.

ג. מבריתא בקידושין כ"ג ע"א, דמיד שמת הגר נסתלק ידו מעליהם וזכו בעצמן כיון שהם גדולים. סמ"ע ס"ק ל"ח.

ד. מגיטין דף מ' ע"ב אמר ר"י וכולן בשטר דעבד גופו קנוי לו והרב שמחל על גרעונו אין גרעונו מחול. ש"ך ס"ק נ"ה.

וא"צ דעת העבד ה.

ב. לד. ה"ה אם נתן אחר לעבד כסף ואמר לו ע"מ שתצא בהם לחירות, אם רצה האדון לקבל המעות יצא העבד לחירות, ואם לא רצה, לא קנה העבד הכסף.

הגה: וי"א דאף קונה עצמו בחליפין אם יש לו כלי לעשות בו חליפין<sup>י</sup>, כגון שנתנו לו לצאת בו לחירות.

ה. היינו אפי' בעל כרחו, ואין להקשות הרי אין חבין לאדם שלא מדעתו, דשאני כאן שבקבלת רבו את הכסף גרמה לו להשתחרר מאליו ואין אחרים חבין לו, אלא קבלת הרב הכסף והרב אינו עשה קבלת הכסף אלא לצורך עצמו. ט"ז מגמ'. ועיין בש"ך בס"ק מ"ג שהביא דעת הרי"ף והרמב"ם דבעל כרחו לא מהני רק שלא מדעתו גרידא מהני. ובשטר לכ"ע בעל כרחו לא מהני כמו בסעיף מ"א.

ו. עיין בח"מ סי' ר"ב ור"ג בדין קניית חליפין. והש"ך בס"ק מ"ד הביא דעת התוס' והרשב"א מהרמב"ם דלא מהני בחליפין, דחליפין לא מהני אלא להפקיע שיעבוד אבל לא להפקיע איסורא, וכתב דדוקא כשאין בחליפין שוה פרוטה, אבל ביש בו שוה פרוטה מהני להפקיע גם איסורא, והוא בחליפין הניתנים בתורת דמים ע"ש.